

פרשת אחרי מות - קדושים

15
שנת ה'ת"ו

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ה. מתנות עניים בשדה
- ה. קדושת ישראל והשבת
- י. איסורי עריות
- י. מצות כיסוי הדם
- י. דין פיגול
- י. איסורי עוול בפה ובממון
- כ. דיני כלאים
- ל. איסור ע"ז וכישוף
- ל. מצוות שבין אדם לחברו
- ל. עינוי יום הכיפורים לדורות
- מ. דין שפחה חרופה
- מ. איסור לעשות כמעשי הגויים
- מ. עונשי איסורי עריות
- נ. איסור אכילת דם
- ע. דין ערלה ורבעי
- ר. איסורים ממעשי הגויים
- ש. איסור שחטי חוץ
- ש. איסור הקרבת חוץ
- ש. סדר עבודת אהרן ביום"כ

שאלה לשולחן השבת

"לא תשנא את אחיך בלבבך..."

ואהבת לרעך כמוך

התורה אוסרת עלינו בפסוק הראשון לשנוא יהודי אחר. ויש לבאר מה התוספת באיסור זה, הלא מיד בפסוק הבא, אנו מצווים: "ואהבת לרעך כמוך", ולכאורה האיסור לשנוא כלול כבר בתוך החיוב לאהוב את האחר, שהרי השונא בוודאי שאינו אוהב, ומה החידוש

שבשתי המצוות?

מטרת השאלה

הינה לעזור דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ואשה אל אחותה לא תיקח לצדור"

לכאורה לשון הפסוק קשה, שהרי קודם נושא אדם ורק אז יכול לקחת גם את אחותה, ואם כן, היה צריך להיות כתוב 'ואחות אל אשה לא תקח', או 'אחות אשתך לא תקח'. בגמרא (פסחים ק"ט): אמרו חז"ל: "עתידי הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שייגמל חסדו לזרעו של יצחק. לאחר שאוכלים ושותים נותנים לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך ואומר להם איני מברך... אומר לו לעקב: טול וברך, אומר להם: איני מברך מפני שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה לאוסרן עלי". לפי זה, נבין היטב: יעקב אבינו היה צריך להתחתן עם רחל, בא לבן והחליף לו את רחל ללאה. לכן כשהתורה אסרה זאת מאוחר יותר, כתבה: "ואשה אל אחותה לא תקח". למרות שכאן רחל הייתה ה'אשה' ולא ה'אחות', ועם האחות - לאה, התחתן יעקב כביכול בטעות, עם כל זה, אילו היה מדובר לאחר מתן תורה, היה אסור לו לקחת את רחל - ה'אשה', על אחותה. (ר' העשיל מקראקא)

"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו" - 'סמך שמירת שבת למורא אב, לומר אף על פי שהזהרתך על מורא אב, אם יאמר לך חלל את השבת, אל תשמע לו, וכן בשאר כל המצוות' (רש"י יט, ג). רש"י בסוף דבריו מוסיף ומבאר שאין לשמוע בקול האב אם הוא אומר לעבור על כל אחד מן המצוות. למשל, אם מבקש ממנו לאכול חזיר או לא לשלח את האם, גם שם ישנה מצוה שלא להישמע לאבא. אם כן יש לבאר מדוע בחרה התורה לכתוב דין זה דווקא בעניין שמירת השבת. נפסק להלכה, שהעושה בשבת מלאכה שאינה צריכה לגופה, פטור. לפי זה יש להסתפק האם אדם שכפו אותו לעשות מלאכה בשבת, האם מלאכתו תחשב מלאכה שאינה צריכה לגופה? אמנם המהר"ט (שרש קלו) פסק, שמלאכה כזו נחשבת צריכה לגופה. לפי זה, ניתן היה לומר שהיות והבן מצווה על יראת אביו, נמצא שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה המותרת מדאורייתא. על זה מחדשת התורה שאפילו באופן כזה אין לשמוע בקולו. והחיד"א כתב חידוש אחר: יתכן מצב בו האב כלל אינו פושע בכך שאומר לבנו לחלל שבת, כגון אם הבן קיבל שבת לפני אביו וכדומה. היה מקום, אפוא, לומר שדווקא בשאר כל המצוות, שאומר לו אביו לחטוא, כיון שהאב פושע, לא עושה מעשה עמך אין הבן מחויב לשמוע בקולו. אבל כאן, שבבקשתו לעשות מלאכה אין שום חסרון, שהרי אצלו עדיין לא שבת, ורק הבן הוא זה שקיבל על עצמו שבת, אולי כן מוטל על הבן לשמוע בקולו. באה התורה ומחדשת שאף על פי כן לא ישמע בקולו, כי אצלו כבר שבת. ויש שביארו שהדבר הפוך: כדי להראות לנו את גודל חשיבות מורא אב ואם, אמרה לנו התורה 'חידוש' שאין לחלל שבת אם הדבר עומד בסתירה לדברי ההורים. מכאן נלמד מה היינו חושבים אילו לא כתבה התורה כן: שמורא אב ואם כל כך חשוב שיש לחלל שבת כדי לקיים את דברי אביו ואמו!

"ולפני עור לא תתן מכשול"

הרי שציוותה התורה שאסור להכשיל אדם את חבריו בעבירות. ויש לבאר אם כן, איך מותר לבעל דין ולתובע ממון מעם חבריו הכופר בכך, להשביע את הנתבע, הרי לפי טענת התובע, הלה חייב לו כסף, וכיצד מחייבו להישבע בדיוק ההפך מכך? וביותר, שהרי חייב אדם לתת את כל ממונו על מנת להינצל מאיסור לאו, ובוודאי בתביעה קטנה בבית הדין. ויש לומר: א. זה בדיוק כדי להצילו מלהיכשל באיסור גזל. ב. מי שגונב ממון חבריו הוא רשע ועליו נאמר הלעיטוהו לרשע וימות. ג. הוא לא חייב להישבע, אלא יכול לשלם ולהיפטר ולכן הוא לא מכשילו ממש. ד. תקנת התורה מפני תיקון העולם. (שדי חמד) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'לשאלה לשולחן שבת' תשפ"ג)

להתענג
עדי שבת
בשבת!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

העלון מוקדש לע"נ
ר' יצחק בן משה
ת.נ.צ.ב.ה

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייך'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. סוג קרבן בפרשה
- ב. "ולא תלכו _____ הגוי"
- ג. צריך לאהוב אותו כמוך
- ד. אסור לאכול על ה_____
- ה. מידת לח_____
- ו. "_____ לו מחטאתו אשר חטא"
- ז. יש להדר פניו
- ח. שחרור ע"י שטר נקרא:
- ט. "והבדלתם בין הבהמה ה_____ ל _____"
- י. "עם הארץ _____ באבן"
- כ. יש להשאיר בו את העוללות
- ל. ממתנות העניים בשדה
- מ. אסור לשים לפני עיוור
- נ. בשנת הנטיעה הרביעית, הפירות הם: (לשון המשנה)
- ס. "לא תלך רכיל". ובמשלי (יא,ג) כתוב: "הולך רכיל מגלה _____"
- ע. ימותו ללא בנים
- פ. קרבן הנאכל ביום השלישי נחשב _____
- צ. "אתן את פני באיש" - ולא ב _____ (רש"י)
- ק. בשנת הנטיעה הרביעית, הפירות הם: (לשון הפסוק)
- ר. אסור ללכת כך בעמך
- ש. מפניה יש לקום
- ת. "לא _____ את אחיך בלבבך"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. "ולא _____ הארץ אתכם"
- ב. מבני אהרן
- ג. יש להזות מהדם אף על חלק זה של מזבח הזהב
- ד. בגדי הכהן הגדול ביוה"כ היו עשויים
- ה. השעיר משתלח אל ארץ _____
- ו. אסור להיות במשכן מבואו של הכה"ג עד -
- ז. "שור או כשב או _____"
- ח. קרבן
- ט. בגד כהונה המשותף לכל הכהנים
- י. נאמר בשעת הסמיכה על הפר והשעיר
- ך. שם של עבודה זרה
- ל. יש לו בגדי לבן ובגדי זהב
- ם. ארץ שאין לעשות כמעשיה
- ן. עוד ארץ שאין לעשות כמעשיה
- ס. כך מתרגם אונקלוס את המילה - "ושחט"
- ע. כמה פעמים מזה הכה"ג מן הדם לפני הפרוכת?
- ף. מה כתוב במקום: 'יחבוש'? (את המצנפת)
- ץ. אנו מצווים שלא לטמאות את _____ בחטאים
- ק. "_____ הכהן את הדם על מזבח ד"
- ר. בו יש לכסות את הדם
- ש. הכהן הגדול סמך את שתי ידיו על _____ השעיר
- ת. הכהן הגדול הביא ממנה מלא חפניו

כתרגומי

דבא פרישה נקרא דער"ה מילה מתרגום אונקלוס שנקראה לעצמית לא לחינו.

"ובחקתיהם לא תלכו" = "ובנימוסיהו לא תהכו". המילה העברית 'נימוס' המתארת התנהגות ראויה ומכובדת.

מן המדרש

מעשה באדם אחד שהיה עולה מבבל לארץ ישראל, וישב לפרוש בצד הדרך. לפתע, ראה שתי ציפורים שהיו רבות אחת עם השנייה עד שהרגה אחת מהן את חברתה. מיד הלכה הציפור החיה אל צד הדרך, תלשה משם עשב מסוים והניחה אותו על הציפור המתה - ומיד קמה לחיים. אמר לעצמו: 'טוב לי ליקח מן העשב הזה, ואחיה בו את מתי ארץ ישראל'. לקח עמו מן העשב מחיה המתים, והמשיך לעלות בדרכו לארץ ישראל. בהמשך דרכו, ראה שועל מת מוטל על השביל. אמר בליבו: 'כדאי שאנסה את העשב המיוחד על שועל זה, ואראה האם באמת יש בכוחו להחיות מתים'. שם על השועל המת מן העשב, ואכן, השועל חזר לחיים. המשיך לעלות עד שהגיע לסולמה של צור (בגבול הצפוני של ארץ ישראל). ראה שם לפתע אריה מושלך מת. שוב אמר הוא בליבו: 'כדאי שאנסה את העשב על אריה זה'. שם עליו את העשב, מיד חי האריה, עמד וטרף את אותו האיש. מכאן מקור לאמרה השגורה בפי האנשים: "עשית טוב לרע - עשית רע", "אל תעשה טוב לרע, ולא יגיע לך רע".

(ע"פ מ"ר קרח ועוד)

מילה בפרשה

אות אחת הוא לקח,
ובחברו לגמרי בטח,
השתמש בו לתמיכה,
גם כשכבר לא בכה.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגיליון הבא

"ולא תכחשו"

על מי בתורה כתוב שכיחש? (ועל מי בנ"ך?)

מצאו נא בפרשה:

1. שם של ארץ המופיעה רק פעם אחת בתורה.
2. חמש מילים רצופות ששלוש מתוכן בעלות שורש זהה.
3. מצוות בפרשת קדושים הרומזות לעשרת הדברות.
4. שני איסורים המזכירים דם. (לא האיסור לאכול דם!)
5. משפט בן ארבע מילים, המופיע פעמיים אך בכל פעם במשמעות שונה.
6. שתי מילים בנות שלוש אותיות שהגימטריא של כל אחת היא 9.

כיצד יתכן שיהיו חייבים לאכול בשר חי (נא) ללא שום בישול או תיקון?

"וגורל אחד לעזאזל"

מובא בספרים, שכל דבר שבקדושה יש כנגדו בקליפה ובצד האחר, כמו שמצאנו לגבי שני השעירים של יום הכיפורים: "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לד', וגורל אחד לעזאזל". שהרי יש מצוה ששני השעירים יהיו ממש זהים זה לזה במראה, בקומה, בדמים (במחירים) ובלקיחתן כאחד (שיקנו אותם יחד), אך שעיר אחד מקריבים ממש לפני ד', והשני נושא עליו את עוונות בני ישראל ונשלח לעזאזל המדברה. ורמז לדבר יש במילה 'לעזאזל', שהוא ראשי תיבות של הפסוק בקהלת: "זה לעומת זה עשה האלקים" צד הקדושה וכנגד את צד הטומאה.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ויאמר ד' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על העדות ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת"
2. "לא תקם ולא תטר ואהבת לרעך כמוך אני ד'"

תשובות

ושפני טמוני חול – תשובה לגיליון קודם: אמירת איזה פסוק מהפרשה יכול לגרום לאדם לאבד את העולם הבא שלו? הרוקק והלושח על המכה את הפסוק: "נגע צרעת כי תהיה באדם והוא אל הכהן". (סנהדרין קא). **לסדר את הפרשה** – "שלוש שנים יהיה לכם ערלים". **חידון א' ת'** – איל אשם, בחוקות, גר, דם, הין, ונסלח, זקן, חופשה, טמאה טהורה, ירגמוהו, כרם, לקט, מכשול, טע רבעי, סוד, ערירים, פיגול, ציבור, קדש הילולים, רכיל, שיבה, תשנא. **חידון א' ת' הפור** – תקיא, נדב, גג, בד, גזרה, צאתו, עז, זבח, אבנט, וידוי, מולך, כהן גדול, מצרים, כנען, ויכוס, שבע, יצנוף, הארץ, זורק, עפר, ראש, קטורת. **שעשועי דאורייתא** – על שרה: "ותכחש שרה". ועל עכן כתוב: "וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו". 1. ארץ גזרה. 2. "גורלות גורל אחד לד' וגורל". 3. אנכי ד' – אני ד' אלוהיכם. לא יהיה-אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. לא תשא-ולא תשבעו בשמי לשקר (רש"י), (ולא תשא עליו חטא...). זכור את-ואת שבתותי תשמורו. כבוד את-איש אימו ואביו תיראו. לא תרצח-לא תעמוד על דם רעך. לא תנאף-מות יומת הנואף והנואפת. לא תגנוב-לא תגנובו, לא תגזול. לא תענה-לא תלך רכיל, לא תעשו עול במשפט. לא תחמד-ואהבת לרעך כמוך. 4. "לא תעמוד על דם רעך", "לא תאכלו על הדם". 5. "לא תעשו עול במשפט", (שלא לעוות את הדין, ושלא לעשות עוול במידות). 6. "אוב", "ובא". **מילה בפרשה תזריע** – לבנה. "נתנה לילד שלה" – לילד שלה='לילדה' לבנה'. "אבן בנין במתנה" – לבנה שבקיר. "שתאיר לו בלילה" – הירח נקרא גם 'לבנה'. "את קצרת הגבינה" – (לא)בנה הינה סוג של גבינה. **טמונות בפרשה** – 1. מוט – "אחרי מות" (טז, א). 2. איסור אכילה ביוה"כ (טז, כא). 3. "פאת זקנך" (יט, כז). 4. "לא תשנא" (שנת 1991) את אחיך בלבבך" (יט, יז). 5. "במשקל במידה" (יט, לה). 6. כתב חרטומים – "כמעשה ארץ מצרים" (יח, ג). 7. 'אווזין ותרנגולין' (רש"י יז, יג). 8. "ולא תקיא הארץ אתכם" (יח, כח). 9. "לא תלך רכיל בעמך" (יט, טז). 10. "וכתובת קעקע לא תתנו בכם" (יט, כח). 11. איש איטי – "ביד איש עתי" 12. "וכתובת" (יט, כח). 13. "בהמתך לא תרביע כלאים" (יט, יט). 14. "אחת למעלה ושבע למטה" (רש"י טז, יד). 15. "ובין העוף הטמא לטהור" (כ, כה). **טמונות בהפרשה** – 1. "כבני כשיים" (טז, ז). 2. "ועשו גנות" (ט, יד). 3. "ושתו את יינם" (ט, יד). 4. "וכל הגבעות תתמוגגנה" (ט, יג). **שאלה לשולחן שבת צו** – שאלנו: 'אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס' (רש"י). מהו בדיק חסרון הכיס המדובר, והרי איזה חסרון כיס יש בכך שיקריבו הכהנים את העולות ויקבלו את העור לעצמם? ואם הכוונה לזה שאין בעולה בשר לאכילה, והרי היו במקדש קרבנות רבים הנאכלים? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. מפני שמצוה גוררת מצוה כך יגררו ממצוה למצוה ולא יהיה פנאי לעסוק במלאכה. ב. הכוונה למנחת החביתין המוקרבת מידי יום, ובמדבר לא היה להם סולת, לכן הוצרכו לקנות את הסולת והשמן מתגרים עוברי אורח בממוזן רב וזהו חסרון הכיס. ג. כל כהן עבד בבית המקדש בערך פעמיים בשנה ולכן זהו עסק רציני עבורם אם מקריבים רק עולה שאינה נאכלת להם. ד. היו ערים כל הלילה ונתבטלו ממלאכתם. (פענח רזא) ה. כדי שלא יחששו ממה שהעוסק בתורה הרי הוא כאילו הקריב עולה חטאת ואשם ויתחסרו מאכילתם, לכן נאמר להם 'זאת תורת העולה'. (חת"ס) ו. יתכן שיהיה בקרבן פסול ואז אפילו את העור הם לא יקבלו שהרי כל שאין המזבח זוכה בבשר אין הכהנים זוכים בעור. (גרש כרמל) ז. התורה מזהירה את הכהן שיוזהר במלאכתו כראוי כי בדרך כלל היכן שיש חסרון כיס יש גם חסרון בדעת. ח. על הבעלים להיות ערים כל הלילה כמו שכתוב 'היא העולה על מוקדה כל הלילה', ועשיר ממילא אינו ישן טוב כי העושר והדאגות אינם מניחים לו לישון בשלוה, אך בעניי יש חשש שירדם לכן אנו מזרזים את מי שיש לו חסרון כיס שלא ירדם.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוח' בית ישראל רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

העלון מגיע מדי שבוע לעשרות אלפי משפחות וילדים, המשתמשים

בו ללימוד משותף סביב שולחן השבת.

מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? צרו קשר עם המערכת, או טלפנו: 052-766-5775

© כל הזכויות שמורות לאהרן ב"ן.

ניתן לשלוח תגובות, רעיונות והערות למערכת:

קויפמן 17, ירושלים

temunabaparashah@gmail.com

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

טמונות בהפטרה

הפטרת אחרי מות "הלוא כבני כושיים" (עמוס ט' ז' - טו')

